

Zalán Tibor

Patt Lenn

Vidéki farce két részben – Ósbemutató (részlet)

Darabunk azt a jelenlegi magyarországi állapotot akarja színpadra modellezni, amikor a létezés és megélhetés peremére csúszott vidéki falvak lakosságán ügyeskedők és élősködők gazdagodnak meg – ilyenek az uzsorások, a vállalkozók, akik a csődjeljárásra játszanak rá... Ezt ábrázolni, természetesen, csakis a tragédia keretei között képzelhető el. Mi azonban egy középkori farce alapmotívumaira építve azt a helyzetet akarjuk felmutatni, amikor ezek a lelketlen és gátlástalan szélhámosok már nem elégszenek meg azzal, hogy a nyomorultak vérért szívják, hanem egymást is megvágják, átverik, korrumpálják, tönkreteszik és kiszolgáltatják annak a hatóságnak, amely mögött az ő pénzük és hatalmi bázisuk áll. A farce-nak lényeges tulajdonsága, hogy nincs pozitív szereplője. Ha a híreket és különféle tudósításokat hallgatjuk, nézzük, úgy tűnik: kellő mennyiségű alap-emberanyagunk van egy ilyen darabhoz. (Z. T.)

Szereplők

PATT, foglalkozása tisztázatlan: BARTUS GYULA

LENN, a felesége, tisztátalan (néha mosakszik): KARA TÜNDE

GENYÓ, falusi szatócs: TEGE ANTAL

STALLER, pásztor-nagyvállalkozó: CSOMÓS LAJOS

AZ EGYSZERI BÍRÓ: CZITOR ATTILA

Játszódik, ahol a madár se jár, de a pénz még igen.

PROLÓG-KUSS

Zengeni mézzel szánk ne várjátok,

A szó só, Eger-vári polgárok!

Lenn és Patt rissz-rossz történetében

Ármány van csak, és sok olcsó szegény.

Nem Shakespeare-dráma, bohó füst lészen.

Történetünk hősei nem hősök,

Inkább csalók, balekok, ripőkök.

Becsapják egymást ott, ahol tudják,

Országot lopnak – szegény kis ország,

Remegés nélkül csontig lefosztják.

Meglopja Patt hét pénzes bőrrönddel
 Egont, a Genyót, míg Lenn eközben
 Riszálja farát, túri, hogy dugják,
 Ők ketten okát ennek jól tudják.

Bíróság elé hurcolja Stallert
 Éktelen dühvel Genyó, a genny ár.
 Lohasztja dühét Patt áruhában,
 A végén Staller átveri bátran

Pattot, ki védi a Genyó ellen,
 Ugyan mit számít adott szó, jellem!
 Kurványázunk e darabban bátran,
 Kérjük a nézőt, mindent elnézzen!
 A középkorból vettük a mintát,
 Sajnos, korunk is játssza e hintát.
 Zenével könnyebb nyelni az ostyát,
 Tanulság nem lesz, hát ne is várják!

1. felvonás

1. jelenet

Bírósági tárgyalás. A bíró a színpad előterébe jön, és váratlan bejelentést tesz.

BÍRÓ A tárgyalást berekesztem,
 igazságra vágyik testem,
 leveszem a köpenyömet,
 megiszom a nagyfröccsömat.
 Melynek összetétele oly'
 finom, mint a magyar való.
 Két rész whisky, egy rész szikvíz,
 nem lesz ettől nagyobb a kvíz.

Leveszi a köpenyét, a vállára csapja, és elindul kifelé.

PATT Ne legyen Patt az én nevem,
 ha a fickót nem követem.
 Közös ivás, magyar csoda,
 ivás közben ide-oda
 jár az ember agya, szíve,

gondom lesz, hogy övé ide
hajoljon, az enyimére,
győzelmekkel legyen vége
e rongy kis komédiának.

*Lihegve csörtet a bíró után, igyekszik odaérni, hogy
kinyissa neki az ajtót.*

GENYÓ Üzentem a médiának,
ámde késik, szokás szerint,
inkább kis valóságsót hint
rá a zsíros kenyereinkre.

*Csalódottan indulna kifelé, hogy nem tud üzenni, de
Lenn eléje fordul, a farát riszálja.*

LENN Óhajtja az ülepembe
tenni érvét, kedves vádlott,
bár e helyzet kicsit pállott.
Ülepem meg nagyon állott,
mert itt ez a bíró állat
engemet oly sokat állat,
mindenféle tanúskodás
s egyéb sületlenség okán.

*Genyó egy pillanatig habozik, azután elkapja a nőt és
hátról dögönyözi.*

STALLER Staller Mihály sem veszíthet,
új ruhámban majd feszítek,
libacombot eszegetek,
én is magyar csodát teszek.
Egy juhász, ki sokra vitte,
országénál nagyobb kincse,
meg a botja, de csak később
mutatom meg majd a végét.

*Staller egy ideig nézi őket, majd a monológja után
odaáll Genyó mögé, és őt kezdi dögönyözni. Genyó
Lennt, Genyót Staller. Előbb Lenn ismeri föl a helyze-
tet, utána Genyó, végül mindhárman ordítva mene-
külnek egymás és maguk előtt.*